1940 ий
1
МАРТ
№ 20 (633)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

РВЕЗЕ КОММУНИСТ

ВЛКСМ
Маробком
ден
Горком
орган

ЭЛЛАН ТӰЖЕМ ТОНН МЕТАЛЛЫМ АРАЛЕН КОДЕНА

Советский элын куатле индустрийже пеш шуко цветной да шем металлым терга. Мемнан промышленностьын ий еда вӱргеньым, алюминийым, свинецым йодмашыже кушкеш. Шем металл у машина-шамычым ыштен лукташлан, кугу стройка-шамычым сооружатлашлан, у кӱртньӧ корно-шамычым ышташлан кӱлеш.

Металлым арален кучылтман. Металлым экономно кучылтмаш—хозяйственник-шамычын ик тӱҥ задачышт. Тидын нерген большевистский партийын XVIII-ше с'ездше шке решенийлаштыже возен. С'езд кӱлешлан шотлен:

„Цветной ден шем металлым лукмо годым йомдарымашым шагалемдыме шотеш, тугак изделийын единицешыже металлым кучылтмашым шагалемдыме шотеш, обрабатыватлыше заводлаште тӱрлӧ отходым рационально кучылтмо шотеш экономийым ыштымаш верч решительно кучедалман"...

XVIII с'ездын решенийже-шамычым илышыш пуртымаш верч кучедалмаште Сталин лӱмеш киевский судоремонтный заводысо комсомолец-шамыч замечательный инициативым ыштеныт. Нуно цветной металлым экономитлымаш верч походым тӱҥалыныт да уже икмыняр тылзе годсек пудырго, стружка, вӱргене да бронзым погымашым эртарат. Комсомолец-шамыч вентильым, кран, втулка, гайка да бронзовый вӱчкышым погатат, ниным кажне цехлаште улшо „копилкыш"—лӱмын ыштыме ящиклашке конден оптат. Комсомольский „копилка" кӱчык жапыштак эллан ик тонн деч утла цветной металлым да кум тонн чугуным, кӱртньым да вурсым пуэн.

Сталин лӱмеш киевский судоремонтный заводысо комсомолец-шамычын инициативыштым ЛКСМУ ЦК бюро одобритлен. Обком, горком, райком да чыла первичный комсомольский организаций-шамычлан шке предприятийлаштышт цветной ден шем металл пудырго погымашым тӱҥалаш кӱштыш.

Киевский комсомолец-шамычын инициативыштым Советский Союзысо чыла комсомольский организацийлан шокшын вашлийыныт. Элыштына металлым экономитлымаш верч, металлический пудыргым погымаш верч движений кумдан шарлен. Металлический пудыргым левыктымеке тудо уэш пашашке каен кертеш.

Москва оласе 410-шо школышто тунемше-шамычын починыштым чыла семын саламлаш кӱлеш. Тунемше-шамыч теве ынде ала мыняр кече годсек пионерский комнатыш пудыргышо кастрюльым, тазым, металлический лампын да абажурын кодшыштым, омсан шпингалетше-шамычым, тошто примусым да тӱрлӧ моло ӱзгарым кондат. Чыла тиде пудырго вес пачаш левыктымашке кая да эллан цветной металлын ешартыш разервшым пуа.

410-шо школысо рвезе-шамыч пеш кӱлешан кугу государственный пашам тӱҥалыныт. Советский Союзышто чыла тунемше-шамыч москвич-шамычын инициативыштым поддержатлышаш улыт да суртысо кӱлдымӧ металлический пудыргым шкенан промышленностьлан мобилизоватлышаш улыт.

Цветной металлын пудыргыжо мемнан суртлаште, заводлаште моткоч шуко уло. Цветной металлым вес пачаш обрабатыватлыше Московский областной заготовительный контора („Вторцветмет"), квартирлаште да заводлаште погымо цветной металлын пудыргыжо гыч, 1940 ий январьыште. 1.245 тонн металлым шке заводлаштыже левыктен, 1940 ийыште тиде контора эллан 18 тӱжем тонн металлым пуа.

Лу тӱжем дене цветной да шем металлым экономитлаш—теве Советский Союзысо чыла комсомольский организаций-шамычын почетный задачышт. Киевский комсомолец-шамыч ден московский школьник-шамычын починыштым але марте металлым экономитлымаш верч кучедалмашым тӱҥал шуктыдымо организаций-шамыч подхватитлышаш улыт. Дефицитный цветной металлым кӱлешлан шотлыдымо факт пеш шуко уло.

Эллан угыч шӱдӧ тӱжем дене металлым экономитлымаш, металлический отходым левыкташлан использоватлымаш— комсомолец-шамычын чапле пашашт.

ЧОДРА ПЛАН ТЕМЫН

„У вий" колхоз (Йошкар-Ола район) план почеш 500 кубометр чодрам руыман да тынарак шупшыктыман. Колхоз тиде планым 1 февральлан тӱрыс темен.

Микале.

Марийский ял озанлык техникум 1-ше курсын 2-шо группыштыжо ручной пулеметым тунемыт.
Снимкыште: Кружокын руководительже—техникумын студентше Д. В. Павловский йолташ (шола гыч кокымшо) пулемет нерген каласкала.
Фото М. Чуршуковын.

ЛЕНИНГРАДСКИЙ ВОЕННЫЙ ОКРУГ ШТАБЫН ОПЕРАТИВНЫЙ СВОДКЫЖО-ШАМЫЧ

26 февраль мучко Карельский перешейкыште мемнан часть-шамыч противникын укрепленийже-шамычым пытарен шогеныт. Мемнан часть-шамычым противникын контратаковатлаш тӧчымыжым тудлан кугу йомдарымаш дене чактарыме. Ик контратакыштыже противникын вич танкшым строй гыч лукмо, тиде шотышто кумытшым мемнан часть-шамыч руалтен налыныт.

Ешартыш данный почеш Койвисто (Бьерке) островышто, 24 февральысе сводкышто ончыктымо военный трофей-шамыч деч посна, мемнан часть-шамыч противникын 26 оборонительный укрепленный пунктшым, тиде шотышто 15 железобетонный артиллерийский сооружениййым, адак кок крепостной казематым, оружий ден продовольствиян ныл складым, 10 тӱжем снарядым, 5 миллион утла патроным налыныт.

Фронтын моло участкылаштыже существенный нимат лийын огыл.

Мемнан авиаций противникын войскаже ден военный об'ектше-шамыч ваштареш активный боевой действийым ыштылын. Лийше воздушный бойлаште противникын 19 самолетшым волтен шумо.

* * *

27 февраль мучко Карельский перешейкыште мемнан часть-шамыч, противникын укрепленийже шамычым сеҥен, 13 оборонительный укрепленный пуннктым, тиде шотышто 9 железобетонный артиллерийский сооружениййым налыныт.

Фронтын моло участкылаштыже существенный нимат лийын огыл.

Мемнан авиаций ятыр районлаште противникын войскаже ден военный об'ектше-шамычым успешно бомбардироватлен. Воздушный бойлаште противникын 6 самолетшым волтен шумо.

* * *

28 февраль мучко Карельский перешейкыште мемнан часть-шамычын наступленийышт умбакыже развиватлалтын. Мемнан наступленийым контратака-шамыч дене кучаш тыршен, противник кугу йомдарымаш дене умбакыже чакнен. Мемнан часть-шамыч, Салмен-Кайта энгерын северный серыштыже оборонительный пункт-шамычым налмек, **ВУОКСИ-ЯРВИ** ерын западный серыштыже **РИТАСААРИ** местечкым налыныт, умбакыже **ЮРЯПЯН-ЯРВИ** ер деч северышкыла **МЯЛЬКЕЛЯ, ХАЙМАРНИЭМИ** да **ХЭЙКУРИЛА** местечка-шамычым, **ХЕЙНЬОКИ** станций деч ныл километрлан юго-западышкыла **КЯМЯРЯ** да **ВЫБОРГ** деч 6 километрлан югышкырак **АЛЯ СОММЕ** местечка-шамычым налыныт.

Тичмаш огыл данный-шамыч почеш мемнан часть-шамыч 28 февраль мучко противникын 42 оборонительный укрепленный пунктшым налыныт.

Фронтын моло участкылаштыже существенный нимат лийын огыл.

Игече начар лиймылан мемнан авиацийын действийже разведывательный полет дене ограничитлалтын.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

У МОЩНЫЙ ЛЕДОКОЛ

Одеса. Марти лӱмеш Николаевский судостроительный заводыш о кокымшо мощный „Отто Шмидт" ледоколым ыштымаш вийан кая. „Л Кагановичˮ ледокол семынак кокымшо мощный арктический корабль чылт молодежь вий дене ышталтеш. Погынышо опытлан лийын кызыт строительный ден монтажный паша ятыр писын кая.

Монтажный бригадын самырык руководительже комсомолец Голубев йолташ „Л. Кагановичˮ ледоколышто 3.300 вий мощностьян кормовый машиным монтироватлен. Тиде утларак стахановский пашам тудо отлично шуктен. Кызыт тудын бригадыжлан угычын тыгаяк кормовой машинын монтажшым пуэныт.

Кум главный двигательым шындымаш 22 тылзе олмеш 7—8 тылзе жапыште пытаралтеш.

Кызыт кораблыште кӱшыл палубын кӱваржым шарымаш пытаралтеш. Ледокол тӱрысак шке очертанийжым налын.

Ӱдрамаш тракторный отряд-шамыч

Воронеж. Областьысе МТС-шамыч шешо алан 3.100 трактористкым ямдылат. Удеровский МТС первояк 49 трактористкым ямдылен шуктен. Курслаште тунемше отличница-шамыч гыч ӱдрамаш тракторный отрядым ыштыме. Бобровский районышто 9 ӱдрамаш тракторный отряд пашам ышташ тӱҥалеш.

33

Комсомолец-шамыч ВЛКСМ обкомын V-ше пленумын итогшым обсуждатлышт

Пленум шуко ситыдымашым тӱжвак лукто

Шукерте огыл ВЛКСМ Морко райкомын очередной пленумжо эртыш. Пленум ВЛКСМ Маробком V пленумын итогшо нерген райкомол секретарь Е. А. Алексеев йолташын докладшым колышто. Доклад гыч да прений гыч пале лие, что Морко районысо посна комсомольский организаций-шамыч пашам путырак начар ыштат. Теве, Калинин лӱмеш колхоз пеленсе комсомольский организаций (секретарь Орехов йолташ) шошо агалан ямдылалтмаште колхозлан нимогай полышымат пумашыже уке. Садланак вет тиде колхозышто урлыкашым сортироватлен пытарыме огыл, инвентарым начар ремонтироватлат, колхозник-шамыч коклаште дисциплинат лушкыдо.

Машинно-тракторный станций пеленсе комсомольский организацият озанлык пашаште ситыдымын полша. Таче кечылан трактор-шамычым ремонтироватлымаш план улыжат 55 процентлан гына темын. Райкомол пашаеҥ - шамычтыгай начар положенийым шинченыт гынат, верлашке лектын полшен огытыл.

Пленум тыгак комсомолец-шамычын марксистско-ленинский теорийым начар тунеммышт нерген ончыктыш. Районышто ВКП(б) историйым 257 еҥ гыч 27 еҥ гына VI да VII главам тунемыт, а моло комсомолец-шамыч I—II да III главам гына тунемыт. Райкомолын пропаганда ден агитаций отдел вуйлатышыже В. С. Краснов йолташ тиде фактым равнодушно ончен.

ВКП(б) историй тунемаш организоватлыме кружок-шамычын начар пашашт нергенат каласыде ок лий. „Мастар вий" колхоз пеленсе кружок (тудын руководительже А. Николаев йолташ) 1939 ийын шыже гыч таче кече марте улыжат кок занятийым гына эртарен. Николаев йолташ пашам ышташ „сӧра" велэ.

Пленумын решениешыже комсомольский организаций-шамыч озанлык пашаште уча тӧоватлымышт да пропаганда пашам решительно саемдышаш нерген возышт.

Краснов.

Пропаганда паша ятырак саемын

28 февральыште Росглавкондитер управлений пеленсе комсомольский организацийын собраний эртыш. Собраний ВЛКСМ Маробком V пленумын пунчалжым да промышленный базылаште агитационно-массовый пашан состояанийже нерген вопросым обсуждатлыш. Тыгак комсомольский организацийыште пропагандын состояанийже нерген ойлышт.

Организацийыште чылаже 10 комсомолец уло. Нуно чыланат „ВКП(б) историй краткий курсым" тунемыт. Посна комсомолец-шамыч: Д. Я. Перелыгин, М. Маряшина, А. Н. Пауткин, моло йолташ-шамычат шке политический шинчымашыштым систематически нӧлтат.

„ВКП(б) историй краткий курсым" самостоятельно изучатлыше-шамыч дене кум гана теоретический собеседованийым эртарыме. 9 мартыште ВКП(б) историйын IV главаже дене теоретический собеседований эртаралтшаш. Кызыт комсомолец-шамыч собеседованийлан сайын ямдылалтыт.

Маряшина йолташ шке выступленийыштыже тыге ойла:

Пытартыш жапыште меман комсомольский организацийыште пропаганда ятыр саемын. Комсомолец-шамыч VI- VIII главам изучатлаш тӱҥалыныт, лекцийыш, консультацийыш коштыт. Но тидын дене пырля ситыдымаш-шамычат ятыр уледат. Ончыкыжым пропаганда пашам эше утларак саемдышаш улына.

Ал. Герасимов.

28 февральыште Йошкар-Ола ВЛКСМ горком комсомольский пропагандист-шамыч дене семинарым эртарыш.
Снимкыште: Йошкар-Ола ВКП(б) горкомын пропаганда ден агитаций отделын вуйлатышыже Мосунова йолташ пропагандист-шамычым инструктироватла.

фото М. Чуршуковын.

Собраний активно эртыш

Тиде кечылаште Йошкар-Оласе овоще-совхоз пеленсе комсомольский организаций комсомольский собранийыш ВЛКСМ обком V пленумын решенийжым обсуждатлыш. Собраний активно эртыш.

Комсомолец-шамыч совхозын таче мартеат шошо агалан ямдылалт шудымыжым палемдышт. Таче кечылан кок трактор гыч иктыже гына ремонтироватлыме, орава-шамычым ача лаш кызыт гына тӱҥалме, кешырым ӱдашлан урлыкаш нӧшмӧ уке. Но тидын нерген комсомольский организаций ик собраниешат обсуждатлен огыл, комсомолец-шамычым шошо агалан ямдылалтмашке мобилизоватлен огыл, комсомольский организаций государственный ден озанлык паша деч ӧрдыштӧ шога.

Комсомольский собраний пеҥгыде решенийым лукто. Кум комсомолецым звено руководительлан ойырымо.

1 март гыч агротехкружок пашам ышташ тӱҥалеш. Комсомолец-шамыч кружокыш аккуратно коштат да 15 апрель марте агроэкзаменым сдатлаш задачым шындышт.

Комсомолец-шамыч „Совхозлаште трудым организоватлыме нерген положенийым" тунемаш да пашазе-шамыч коклаште умылтараш решенийым луктыныт.

И. Лешпаев.

15 кечыште ямдылалт шуыт

26 февральыште „Передовик" колхоз (Йошкар-Ола район) пеленсе комсомольский организаций собранийым эртарыме. Собранийыште ВЛКСМ обком V пленумын решенийжым да тергыме итогым обсуждатлыш.

Тиде вопрос-шамычым обсуждатлымек к о л х о з председатель Торбеев йолташ 15 март марте шошо агалан тӱрыс ямдылалт шуаш мутым пуыш да комсомольский организаций тудлан практический полышым пуаш решенийым лукто. Тудым шукташлан 20 комсомолец дене ныл бригадым создатлыме.

Первый бригадылан урлыкаш сортироватлымашым организоватлаш да сортироватлымаште полшаш поручитлыме. Тиде бригада лишыл кечылаштак сортироватлымашым организовагла.

Кызыт ял озанлык машина ден инвентарь ремонтироватлаш тӱҥалме. Тиде пашаште кокымшо бригада кугу полышым оказатлен. Минеральный удобренийым шупшыктымашке колхозник-шамычым мобилизоватлаш кокымшо бригадылан да имне пукшымашым ончашлан нылымше бригадылан поручатлыме улыт.

Ф. Я. Богомолов.

Лесотехнический институтын студентше-шамыч М. В. Васильев, Е. С. Шориков да Г. Ф. Черных пев йолташ-шамыч дипломное проектирование теммылан профессор Васильев йолташын консультацийжым колыштыт. Фото М Чуршуковын.

Курьерка гыч бухгалтер лийын

Зинаида Ивановна Соловьева йолташ але рвезе, 1915 ийыште гына шочын. 15—16 ияш самостоятельно паша ышташ тӱҥалын. Эн первояк, 1931—1936 ийлаште Йошкар-Олаште республиканский льнобазыште сортировщицалан пашам ыштен. Пашам честно, уло кумылжо дене йӧратен ыштымыжлан льнобаза тудлан ударница лӱмым присвоитлен. Ударница лӱмым Зина паша дене сулен,

З. И. Соловьева йолташ.
Фото М. Чуршуковын.

1937 ийын июль тылзыште Соловьева йолташ Йошкар-Оласе межфилиальный банкыште курьеркалан паша ышташ пура. Банкыште ыштымыже годым кече еда паша жапыштат счетовод, бухгалтер-шамычын пашашт дене знакомитлалтын. Тунамак Зинан ушышкыжо счетовод лияш шонымаш шочын. Икмыняр жап гыч Соловьева йолташым банк системысе экспедицийышке учёниклан ышташ кусарат. Тыштат ыштен моштымыжым ончыктыш, 5 тылзе гыч адак банкын межфилиальный оборотышкыжо кусарышт. Межфилиальный оборотышто Зина счетоводын пашаж дене эше утларак лишемын да счетный пашам тӱрыснек палынен шуктен. 6 тылзе эртымек, Соловьева йолташ счетоводлан ышташ тӱҥалеш. Кӱчык жапыштак шке пашажым образцово шынден. Пашаште Соловьева йолташ—ударница да кум гана премироватлыме.

Зинан сай п а ш а ж ы м ужын, тудым 1938 ийыште бухгалтер-шамычым ямдылыме 4 тылзаш курсышко тунемаш колтат, туштат начар огыл тунемеш да помощник бухгалтера лӱмым налеш. Ик идалык наре банкын межфилиальный оборотыштыжо пашам ыштен, кече еда кушкын шогымыжым ончыктыш. Вара тудым бухгалтерлан выдвигатлат. Кодшо ий Соловьева йолташым, учетым да отчетностьым сайын шындымыжлан, ик гана 100 теҥге дене вес гана 200 теҥге окса дене премироватлышт. Кызыт тудо пашаште отличница.

Соловьева йолташын чапле пашаже моло-шамычлан пример улеш.

В. Борисов.

„Марий ял" колхоз деч примерым налза

Шернур районысо посна колхоз-шамыч корно ыштышлан кӱй лукмашым сайын организоватленыт. „Марий ял" колхозышто (Нижне Кугенерский сельсовет) кӱй шупшыктымо идалыкаш планым 190 процентлан темыме. Колхозник-шамыч тиде пашаште нормым 300 процентлан темен ыштеныт. Теве С. Д. Милютин йолташ кечылан 2 кубометр олмеш 6 кубометрым, А. Коньшев йолташ 5 кубометрым луктыныт.

Тыгак „Ломбер" (тиде сельсоветак) да „Красный О к т я б р ь" (Ляж'яльский сельсовет) колхоз-шамыч кӱй лукмо планым 100 процентлан теменыт.

Но але район мучко чылала вережак паша сай манаш ок лий. Посна колхоз-шамыч кӱй лукмашым кӱлеш семын организоватлен огытыл. Теве „У-шурно" колхоз кӱй лукмаш планым 10 процентлан, „У кой-сола" колхоз 19 процентлан гына теменыт. „Куралше", „Йошкар Ушем", „Кугенер" да моло колхоз-шамыч корно пашашке пашавийым эшеат ойырен огытыл.

А. В. Сандаков.

„ШОШО АГА КАМПАНИЙЛАН ЯМДЫЛАЛТМАШТЕ ДА ТУДЫМ ЭРТАРЫМАШТЕ КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАНИЗАЦИЙ-ШАМЫЧЫН УЧАСТВОВАТЛЫМЫШТ НЕРГЕН“

1940 ИИ 16 ФЕВРАЛЬЫШТЕ ВЛКСМ МАРОБКОМ V ПЛЕНУМЫН ЛУКМО ПУНЧАЛЖЕ

Комсомольский организаций-шамыч XVIII партийный с'ездын да ВЛКСМ ЦК VIII ден IX пленумын решенийыштым илышыш пуртен, партийный организаций-шамычын вуйлатымышт дене, государственный ден хозяйственный пашаште утларак активно участвоватлаш тӱҥалыныт манын, пленум палемда.

„Пеледыш“ колхоз пеленсе (Косолоп район) комсомольский организаций шке колхозыштыжо 1939 ийыште кум животноводческий фермым организоватлымашым да кажне гектар гыч 16 центнер дене урожай налмашым добитлен. Морко район, Молотов лӱмеш колхозысо комсомольский организаций кажне колхозникын шуко трудоденым ыштен налмашышкышт шуын. 78 трудоспособный гыч 39 енже стахановец да ударник улыт. Комсомолец-шамыч колхозный садоводствым виянгдымаште активно участвоватлат. Нине колхоз-шамыч 1939 ийыште чыла ял озанлык пашам сеҥымаш дене шуктеныт, шошо агаланат тӱрыс ямде улыт.

Тидын дене пырля, ятыр колхозласе МТС-ласе первичный комсомольский организаций-шамыч государственный ден хозяйственный задача-шамыч деч ӧрдыштӧ шогат манын, ВЛКСМ обкомын пленумжо палемда. Колхоз ден МТС-шамычын шошо агалан образцово ямдылалташышт верч начар кучедалыт. ВЛКСМ Морко, У-Тор'ял да моло райком-шамыч урлыкашым оптымаш да сортироватлымаш планым темымашке, телымсе агротехнический мероприятий-шамычым илышыш пуртымашке, ял озанлык машина ден инвентарым ремонтироватлымашке, имне-шамычым ямдылымашке, агротехнический мероприятий-шамычым пропагандироватлымашке комсомольский организаций-шамычым мобилизоватлен огытыл, ВЛКСМ Роҥго, Марий-Турек да моло райком-шамыч механизаторский кадр-шамычым, утларакше ӱдыр-шамыч кокла гыч, ямдылымашке безответственно относитлат, колхозлаште да моло организацийлаште шке специальностышт дене огыл ыштыше тракторист-шамычым МТС-ыш пӧртылташ верч огыт кучедал.

ВЛКСМ обкомын крестьянский молодежь отделже да ВЛКСМ райком-шамыч производство деч кӱрылтде трактористка-шамычым ямдылымашым организоватлен кертын огытыл. Садланак тракторым тунемаш желатлыше 343 ӱдыр кокла гыч 68 ен веле трактористка лӱмым налын, ВЛКСМ райком-шамыч колхозын руководящий пашаштыже ыштыше комсомолец-шамычлан полышым шагал пуат.

ВЛКСМ обкомын пленумжо пунчалеш

1. Колхоз ден МТС-шамычын шошо агалан ямдылалтмыштым вуйлатымын основныйжыжо ВКП(б) обком IX пленумын решенийжым пышташ да тудым тӱрыс шуктышаш верч кучедалеш.

2. ВКП(б) XVIII с'ездын да ВЛКСМ ЦК-н VIII ден IX пленумжо-шамычын решенийышт дене келшышын пашам перестроитлаш ВЛКСМ райком ден первичный комсомольский организаций-шамычлан обязатлаш.

Колхоз ден МТС-шамычын шошо агалан шке жапыштыже да образцово ямдылалтмыштым обеспечитлашлан ВЛКСМ райком да комсомольский организаций-шамычлан кӱшташ:

а) трактор ден прицепной машина-шамычым кызытак ремонтироватлен пытараш, пашазе-шамычлан культурно-бытовой условийым создатлаш, нунын коклаште политико-массовый пашам организоватлаш добитлаш, запасный часть-шамычым чын да рационально кучылтмашым эреак контролироватлаш;

б) шушаш кечылаште чыла культура денат кондиционный пырчым оптымаш планым темен шукташ, сортировочный машина-шамычын сутка мучко пашам ыштымашыштым организоватлаш, телымсе агротехнический мероприятийым (лум кучымаш, терыс лукмаш, местный удобренийым погымаш, минеральный удобренийым шупшыктымаш, торф лукмаш да молат), тӱрыс илышыш пурташ, колхозлаште ял озанлык машина ден орудийым ремонтироватлаш да транспортный инвентарь ден сбруйым ямдылен шукташ.

3. Шеҥгелан кодшо колхоз-шамычым организационно пеҥгыдемдаш, трудовой дисциплиным упорядочитлаш да тудым чын организоватлаш ВЛКСМ райком-шамычым да комсомольский организаций-шамычым обязатлаш. Производственный планым, пашанормым составитлымаште, у звеном создаватлымаште да существоватлыше постоянный звеном пеҥгыдемдымаште активный участийым принимаатлаш.

Колхозный бригадылаште комсомольско-молодежный постоянный звено-шамычым создатлымашым практиковатлаш ВЛКСМ райком-шамычлан да первичный комсомольский организаций-шамычлан рекомендоватлаш. Сай комсомолец да молодежь кокла гыч звеневод-шамычым ойыраш.

Звеневод-шамычын пашаштышт да тунеммашышт чыла шот денат полшаш. Райзо ден пырля звеневод-шамычын совещанийыштым, семинарым эреак эртараш, тушто шошо агалан ямдылалтме нерген вопрос-шамычым обсуждатлаш агротехнический тема дене да звеношто трудым организоватлыме да паша вийым шогалтыме нерген агроном-шамычын квалифицированный лекцийыштым да беседыштым организоватлаш.

4. Агротехнический кружок ден стахановский школа-шамычым создатлаш да нунын пашаштым сайын вуйлаташ комсомолын районный комитетше - шамычлан да первичный комсомольский организаций-шамычлан кӱшташ. Ончыл колхоз ден звено-шамычын опытыштым тунемаш да тудым кумдан шараш. Молодежь коклаште агроном ден зоотехник-шамычын научно-популярный лекцийыштым, стахановец, колхозник—опытник-шамычын лекцийыштым эртарымашым кумдан практиковатлаш. Научный радиолекцийым, колыштмашым, стахановец ден ял озанлыкын ончыл енже-шамычын радио дене выступатлымашыштым организоватлаш.

5. ВЛКСМ ятыр райком ден МТС-шамычын ӱдрамаш механизаторский кадр-шамычым ямдылымашым аклыдымыштым осудитлаш. 1940 ийлан установитлыме механизаторский кадр-шамычым ямдылыме планым шукташлан чыла мерым принимаатлаш ВЛКСМ обкомын крестьянский молодежь отделжылан, комсомолын райкомжылан да первичный комсомольский организаций-шамычлан кӱшташ:

а) 1940 ий 1 март марте механизаций школым да МТС пеленсе курс-шамычым тӱрыс укомплектоватлен пытараш да 1940 ий шошо ага тӱҥалмылан механизаций школа ден МТС пеленсе курс гоч тракторист-шамычым ямдылен шукташ;

б) колхозлаште да моло организацийлаште шке специальностышт дене огыл ыштыше тракторист-шамычым, тракторный бригадын бригадирже-шамычым да помощникше-шамычым 1940 ий 15 март марте МТС-ыш пӧртылтен шукташ. Нунын технический уровеньыштым нӧлтышашлан производство деч отрыватлен кӱчык жапан курсым эртараш;

в) 1940 ийыште чыла трактор ден комбайнлан ик смена трактористка-шамычым да комбайнерка-шамычым ямдылаш;

г) ӱдрамаш тракторный бригадым создатлымашке да бригадылаште комсомольский вийым шогалтымашке серьезный вниманийым обратитлаш.

6. 1940 ийыште кажне колхозлаште СССР ден ВКП(б) ЦК-н „Колхозлаште общественный животноводствым развиватлыме мероприятий-шамыч нерген“ пунчалыштым тӱрыс илышыш пуртымашке шуаш ВЛКСМ райком да первичный комсомольский организаций-шамычлан кӱшташ.

Волык вӱтам, имне вӱтам, сӧсна вӱтам угыч ыштымаште инициативым проявитлаш. Общественный животноводстывлан кормам ситышын ойырен кодымашым обеспечитлаш, тудым сайын аралымашым да рационально кучылтмашым организоватлаш. Волык ончымаш да пукшымашым вож гычак саемден шукташ. Телымсе веточный корма погымашым организоватлаш.

7. Шошо агалан имне-шамычым сайын пукшен ямдылен шуктышашлан лийын 1940 ий 15 март марте чодра ямдылыме планым темымашым обеспечитлаш да имне-шамычым пукшаш шогалташ. Шошо ага жаплан кажне колхозлаште концентрированный кормым ситышын ямдылен шукташ. Случной кампанийлан образцово ямдылалтмашым да тудым сайын эртарымашым организоватлаш.

8. Колхозный садоводство ден овощеводствым шарымаште активный участийым принимаатлаш, 1940 ийыште кажне колхозышто плодоягодный садым шындаш да улшо колхозный садым кумдангдаш, кажне суртлан 15—20 вож деч шагал огыл плодоягодный пушеҥгым шынден шукташ. Колхозный садоводствым развиватлыме нерген Еласал районысо ончыл колхозник-шамычын обращенийыштым обсуждатлымашым да тудым илышыш пуртымашым организоватлаш.

9. 1940 ийыште Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлаш колхозым, колхозник-шамычым, юнат-шамычым кандидатлан выявитлымаште да ойырымаште активный участийым принимаатлаш. Юнат-шамычын пашаштышт полышым пуэн шогаш ВЛКСМ райком-шамычын школьный молодежь ден пионер-шамыч отделыштлан, детский технический станций-шамычлан кӱшташ.

10. Шошо ага эртарымашым кече еда вуйлаташ, ӱдымашым образцово да кӱчык жапыште эртарымашым, шошо ага пашаште политико-массовый пашам организоватлымашым обеспечитлаш ВЛКСМ райком ден первичный комсомольский организаций-шамычлан кӱшташ. Ӱдымӧ жапыште колхозник-шамычым культурно обслуживатлашлан агитфургон ден бригада-шамычым организоватлаш. Стахановец-шамычын паша опытыштым печать ден пырдыж газета гоч, фото-витрина ден показатель оҥаш систематически ончыктен шогаш.

Шошо агалан успешно ямдылалташ да тудым образцово эртарышаш верч, кӱкшӧ да устойчивый урожайым налшаш верч колхоз, бригада, звено, комсомольский организаций, комсомолец, колхозник да тракторист-шамыч коклаште подлинный социалистический соревнованийым шарен колташ.

ВЛКСМ Обком.

ВЛКСМ ОБКОМЫШТО

1940 ий 14 февральыште ВЛКСМ обком бюро „Ӱдрамаш молодежь коклаште паша ыштыме нерген“ решенийым принимаатлен. Ӱдрамаш-шамычын политический да культурный кушмашышт нунын коклаште массово-политический пашам кече еда организоватлымаште комсомольский организаций-шамычын ответственностыштым нӧлталеш манын, обком ончыктыш.

Туге гынат ВЛКСМ горкомын да райком-шамычын руководящий пашаеҥышт ӱдрамаш молодежь коклаште паша ыштымашым луштареныт, садланак 1939 ийыште ӱдрамаш молодежын ончыл ужашыже шотеш ВЛКСМ радам начар кушкын. ВЛКСМ Морко, Сернур, Косолоп, Мари-Турек райком-шамыч ӱдрамаш молодежь коклаште шымакшым, сорокам да шарпанымым кудалтыме нерген умылтарыме пашам начар организоватленыт.

СССР да Марийский АССР Верховный Совет депутат-шамычын шымакшым, сорокам да шарпаным кудалташ ӱжмӧ инициативыштым ВЛКСМ обком поддерживатла да ВЛКСМ райком-шамычлан кӱшта: кажне колхозышто, предприятийыште да учреждениеыште 1940 ий 25 февраль гыч 8 март марте, ӱдрамаш молодежын погын,— ӱдрамашын государстве дене вуйлатымаште участийже, ӱдрамаш СССР-ыште, ӱдрамашын международный кечыже нерген да моло вопрос дене собранийым эртараш, а 25 март гыч „Ӱдрамашын социалистический строительствыште рольжо да участийже“ вопрос дене, ӱдрамаш молодежын районный, городской конференцийым эртараш.

Ялыште культурым организоватлымашке: квартирын, кудовечын яндарлыкше верч кучедалмашке уремлаште, корнышто ужар пушеҥгым, колхозлаште фруктовый пушеҥгым шындымашым организоватлымашке ӱдрамаш молодежым мобилизоватлаш.

ВЛКСМ обкомын решенийжым илышыш пуртат

Февраль тылзын первой кечылаште Б-Ляждур сельсоветеш (Куженер район) комсомолец да агитатор-шамыч дене пырля колхозла се комсомольский организаций секретарь-шамычын собранийышт эртыш. Собранийеш „Шошо агалан ямдылалтмаште колхоз-шамычлан полышым оказатлыме нерген" ВЛКСМ обком бюрон решенийжым обсуждатлышт.

Собраний деч вара кажне комсомольский организаций шке колхозшылан шошо агалан ямдылалтмаште практический полшаш пижын. „У пеледыш" колхозысо комсомольский организаций комсомолец-шамычлан посна поручений пуэн. Тебе Т. Ф. Горинов йолташлан местный удобренийым ямдылаш поручитлыме. Тудо шке пашажым честно шукта. Колхоз 54 центнер ломыжым, 15 центнер фекальным поген, пасушко 300 тонн торфым, 204 тонн терысым луктын. „Пеледыш" колхозышто комсомольский организаций 55 центнер ломыж погымашым, 500 тонн торф лукмашым добитлен.

Тыгак и 15 лет октября ден Ворошилов лумеш колхозласе комсомольский организаций-шамыч шошо агалан ямдылалтмаште активно участвоватлат. Кызыт вине колхоз-шамыч шошо агалан ямде улыт.

К. Н. Еремеев.

50 гектареш лум кучымашым ыштыме

Лум кучымаш агротехникын ик важный мероприятийже. Садланак „Красноармеец" колхоз (Куженер район) 50 гектар участкеш лум кучымашым ыштен. Тиддеч посна пасушко 250 воз терысым лукмо. Кызыт местный удобрений погымаш виян кая.

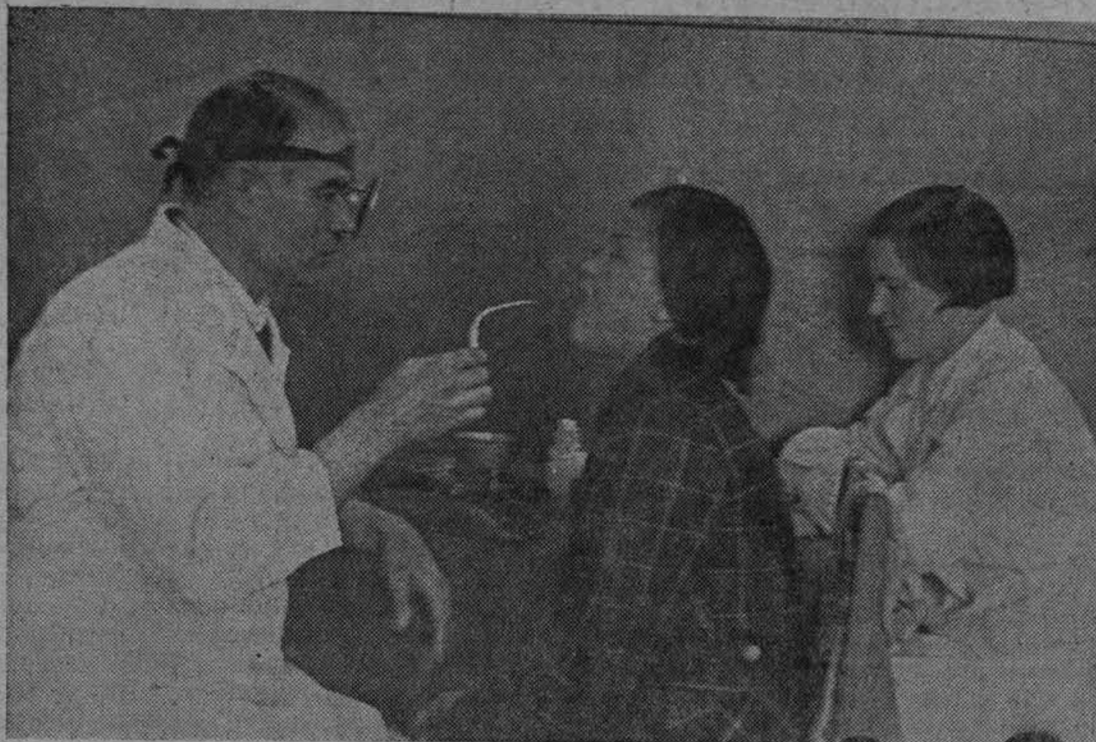
Л. Лавин.

Ӱдаш лекташ ямде

„У корно" колхозышто (Морко район) 1939 ийысе ял озанлык пашам тӱрыс пытарыме да доход пайлымашымат жапыштыже эртарыме. Колхозник-шамычын трудоденьыштлан 2,4 килограмм пырчан культура, 30 грамм муй да 4 килограмм дене паренге логалеш. Шуко колхозник-шамыч 25—27 центнер пырчым, 40—45 центнер паренгым да кок пуд дене муйым налыт.

Колхоз тениат доходым кугемдышаш верч чот тырша, 1940 ийыште сай урожайым налшаш верч виян кучедалеш. Кызыт шошо агалан тӱрыс ямдылалт шуын. 39 плуг, 30 тырма да 20 орва ямде улыт. Урлыкашым чыла культура денат сортироватлен олтымо.

Сергей Эчан.

Йошкар-Оласе № 6 средний школышто йоча-шамычын тазалыкыштым ончымаш.
Снимкыште: (шола гыч пурлашке). Врач А. А. Чернов, ученица Надя Оленева, медсестра А. А. Бабина. Фото М. Чуршуковын

ВЛКСМ КУЖЕНЕР РАЙКОМ ШОШО АГАЛАН ЯМДЫЛАЛТМАШТЕ

ВЛКСМ Куженер райкомын инициативыже дене 1939 ийын ноябрь тылзыште колхоз-шамычын шошо агалан ямдылалтмыштым тергашлан рейдым организоватлыме. Рейдым эрташлан район мучко 132 проверочный бригадым создатлыме, да нуно ик тылзе жапыште 120 колхозым тергенит.

Рейд посна колхоз председатель ден завхоз шамычын урлыкэшым аралмашке да ял озанлык машина ден инвентарь ремонтироватлымашке безответственно относитлымыштым тӱжвак луктын да колхозлан практический полышым оказатлен.

Тыгак „Шошо агалан ямдылалтмаште колхозлан практический полышым пуымо нерген" ВЛКСМ обком бюрон 1940 ий 8 январьысе решенийжым реализоватлаш 20 еган комсомольский активым колхозлашке колтымо да комсомольский организаций-шамычым шошо агалан ямдылалтмашке мобилизоватлыме.

Кызыт район мучко 21 стахановский школа уло. Тушто 325 колхозник тунемеш. „Тумер-Нур" колхозышто агроном комсомолец Вавилов ден комсомольский организаций секретарь Рыбаков йолташ-шамыч стахановский школышто пашам сайын шынденыт. Тиде школыш 29 колхозник, нунын кокла гыч 6 комсомолец коштыт. Кок тылзе жапыште Вавилов йолташ 7 занятийым эртарен.

Удобренийым шупшыктымаште да ямдылымаште комсомолец - шамыч кугу инициативым проявитленыт. Район мучко 3500 центнер минеральный удобренийым, 3374 тонн торфым ямдылыме, 2017 центнер ломыжым погымо да 1267 гектареш лум кучымашым ыштыме.

„У Ляждур" колхозышто, комсомольский организацийын полшымыжо дене 54 центнер ломыжым, 5,5 центнер кайык терысым, 16 центнер фекальным погымо, 345 тонн торфым, 205 тонн терысым пасушко шупшыктымо да 23 плуг ден 20 тырмам ремонтироватлен шуктымо.

„Чашкер" колхозысо комсомольский организаций постоянный комсомольский звеном организоватлен, шошо агалан ямдылалтмаште кажне комсомолецым посна паша участкыш прикрепитлен да „Ушем-нур" колхозысо комсомольский организаций дене соревнованийыш ушнен. Тыгак шке колхозыштышт соцсоревнованийым кумдан шареныт.

Посна комсомольский организаций - шамыч шошо агалан ямдылалтмаште, начар участвоватлат, тиде паша деч йӧршеш ӧрдыштӧ шогат. Примерлан, Жданов лумеш колхозысо комсомольский организацийым (секретарь Шутылев), „У нольо" (секретарь Поликарпов), „Марий Коммун" (секретарь Айхов) колхозласе комсомольский организаций-шамычым ончыкташ кулеш.

Кузнецов—
ВЛКСМ Куженер райкомын Орг. инструкторский ден кадр-шамыч отдел вуйлатышыже.

КИТАЙЫШТЕ ВОЕННЫЙ ДЕЙСТВИЙ-ШАМЫЧ

Гуанси провинцийын южный ужашыштыже Наньнин деч северыштырак бой кая. Палалтеш, ола японец-шамычын кидыштышт. Наньнин-Биньян шоссеште, Саньтама районышто, японский войска-шамыч, йомдарымашым налмеке шке частьлаштым виянденыт да китайский позиций-шамычым уэш атаковатленыт, но мӧнгеш чактарен луктальтыныт.

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КИТАЙЫШТЕ

Чжецзян провинцийын северный ужашыштыже, Сяошань районысо фронтышто шып. Тышке японский командований кажне кечын у подкреплений-шамычым колтылеш. Лишыл жапыште тышке японец-шамыч кугу наступлений тӱналт манын, шонаш лиеш.

Цзянси провинцийыште, Наньчан деч юго-западыштырак, китайский войска-шамыч шукерте огыл Гаоюшште японский позицийлашке удачный налетым ыштеныт. Японец-шамыч колышо да сусыргышым 200 еҥым йомдареныт. Китаец-шамыч шӱдӧ японский винтовкым поген налыныт.

Аньхуэй провинцийын юго-восточный ужашыштыже китайский войска-шамыч Фаньчан секторышто успешный наступленийым ыштен шогат.

Хэнань провинцийын южный ужашыштыже 23 февральыште китайский часть-шамыч Синьян секторышто японский оборонын внешний линийжым атаковатленыт.

СЕВЕРНЫЙ КИТАЙЫШТЕ

Суйюань провинцийын западный ужашыштыже китайский войска - шамыч Уюаньым йыр авырен, чак шогат. Ончыл китайский часть-шамыч уже ола дек лишемыныт да олан окрестностьлаштыже кредалыт. Кодшо кечылаште Уюань деч югыштырак да северыштырак кугу бой-шамыч лийыныт. Ик китайский часть Уюань-Баотоуский шоссе вокген ончыко каен, 21 февральыште Улашухайым (Уюань деч 75 километрлан юго-востокыштырак) атаковатлен.

28 февраль (ТАСС).

Нунын верчын шогалам мый

Ит илал шӱметым туржын,
Ӱшанал, садак толам.
Мо вара вучет гын кужын,
Йӧратет гын, чыталат.

Мыняр ен шинча тюрьмаште,
Мыняр ен кола шужен?—
Мый пурем ты ваш пижмашке
нуным да элым шарнен.

Полша славный Йошкар Армий

Нуным эрыкыш лукташ.
Нунын верчын шогалам мый,
Шуына ме пич луклаш.

Шаеена ме эрык тулым,—
У Финляндия шочеш.
Пытарен оза ден кулым,
Ошкылеш мемнан почеш.

Да нуяат ончалыт кечыш,
Шӱлалтат вара ласкан.
Нунынат лиеш сурт—печышт,
Нунынат шочеш саскашт.

Ит илал шӱметым туржын,
Ӱшанал, садак толам.
А мо вара вучет гын кужын,
Йӧратет гын, чыталат

АНАТОЛИЙ БИК.

Пашам йӧратен ыштыме дене

Кой-Сола неполный средний школышто (Шернур район) оборонный кружок-шамыч пашам сай ыштат. Шукерте огыл 40 тунемше ПВХО-лан, 30 тунемше ГСО-лан, 15 тунемше I ст. ВС-лан да 20 тунемше ГТО-лан телым сдатлышаш нормым сдатленыт.

Кызыт школа районный соревнованийыште участвоватлышаш верч кучедалеш.

Ф. Шабердин.

Пионерский комната

Шуар - Сола тӱҥалтыш школышто (Ронго район) пионерский комнатым организоватлышт. Пионер комнатыште шашка, шахмат, домино да моло модыш-шамычат ятыр уло. Тунемше-шамыч яра жапыштым культурно да веселан эртарат.

Иванов.

* *

Призывлан ямдылалтыт

„МОПР" колхозын (Мустай сельсовет, Шернур район) 1921 ийыште шочшо допризывник-шамыч И. Кропотов, Д. Токтаулов да молат шушаш призывлан кызытак ямдылалташ тӱҥалыныт. Нуно Осоавиахим кружокын активный членже улыт. Шукерте огыл ПВХО ден ГСО значоклан нормым сдатленыт. Кызыт „Ворошиловский стрелок" ден ГТО значоклан нормым сдатлаш ямдылалтыт.

—Ме, маныт нуно,—призыв кечым сайын ямдылалт вашлийын, Йошкар Армийыш куанен каена.

Охотин Александр.

Илышыштым страховатлат

„Увер" колхозышто (Морко район) 67 колхозник ден колхозница-шамыч добровольно страховатлалтыныт. М. Элембаев йолташ шкенжым 2000 тенгелан да ешыжым 1000 тенге гыч страховатлен.

Охотин Александр.

Отв. редактор *К. А. ЛЕНСКИЙ.*

АДРЕС РЕДАКЦИЙ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комнат № 69—70, телефон № 90.
Упол. Главлита МАССР А—185. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.